

СЛАВА

ПОВРЕМЕННО ДУХОВНО СПИСАНІЕ.

За нравствено образование и умственно развитие.

Издава сѣки мѣсяцъ на сжція форматъ.—
Годишна цѣна е: гр. 24. предплатени за насѣдъ.

Писма или статіи ще ся отправятъ до Изда-
теля въ Руссе.— Неплатени писма не сж пріети.

С Л О В О.

на

ЦВѢТОНОСНАТА НЕДѢЛЯ.

„Кажете на дщерята Синова, ето твойтъ царь иди къмъ тебе, кротѣжъ и възсѣдналъ
на жребята осля. (Мат. 21.—5).“

Благочестиво събраніе!

Надѣждата на Еврейскія народъ за близото идваніе и явяванье на Мессія бѣше твърда и несъмнителна. Тѣ на него глѣдахъ, като на свѣтски Князь, който ще отвори война на Римлянитѣ за да възобнови изгубенната Еврейска народностъ. Имаше много, които, ако и да невѣрвахъ въ Христа съ духовна вѣра, но пакъ имахъ твърдо увѣреніе, че той ще имъ бѣде първий освободителъ отъ Римската власть. Ние виждаме въ свещ. писаніе че Евреитѣ на нѣколко нѣтъ са искали да го поставятъ за тѣхецъ царь, но Христосъ се е избѣгвалъ. Като глѣдахъ да прави Христосъ такива връхъ челоуѣческото естество силны чудеса, народното желаніе почена да са удовлетворява, като си мислахъ, че този е Той, за когото са надѣватъ и че безъ друго ще ги освободи. Спасителтъ на свѣта, като виде че отъ день на день впада въ Криза, трѣбаше или да умре, дѣто са излѣгва народното миѣніе, или да имъ стане царь. А ний знаими, кое е той избралъ. Той е дошелъ да спасе другитѣ, а не да стане царь споредъ както разбирахъ Евреитѣ. Христосъ направи много чудеса заблѣжителни: Той въздигна (въскреси) Лазаря отъ мъртвѣтъ, който бѣше умрѣлъ прѣдъ 3—4 дена. Това чудо бѣше толкова силно, щото смая сички присѣтствующи, и поченахъ да говорѣтъ въ оная Іерусалимска колностъ зарадъ него съ страхъ и ужасъ. Множество излѣзваше отъ Іерусалимъ за въ Витанія да глѣдатъ. Растояніето между двѣтъ мѣста е около 1½ ч. Мнозина бѣхъ очевидны свидѣтели, и това чудо са глѣда, като най първо отъ сички други чудеса, които Христосъ бѣше направилъ до въ онава врѣме, и отъ това заключаваше Еврейскія народъ че Христосъ, може а бѣде Мессія, за когото говорѣтъ пророцитѣ. И народа рѣши вече твърдо да си поставятъ царь за да ги прѣдвожда ерѣцо Римлянитѣ за освобожденіето си. А нашія спасителъ това въсѣмъ немислеше. Но трѣбаше да са испълни пророчеството, което говори: Нетрѣба на вѣрѣте че сички тѣзи, които постилахъ пакъ съ финонови клончета и викахъ: „осанна,“ че мислятъ за Христа като на духовенъ Князь. Не, тѣ мислахъ че той е свѣтски освободителъ, като видѣхъ най послѣ че ся излѣгани въ надѣждата си, тѣ го възненавидѣхъ толкова, колкото го обичахъ: и думата: *Распниго, Распниго*, бѣше толкова силна, както—Осанна дагословенъ е ози, който иди въ името Господне, пужно бѣше да са испълни пророчеството—*Давай са ошчеря Синова! Ржкоплесиши дщеря Іерусалимова! Ето царьтъ твой иди къмъ тебе, Той е праведенъ и носи спасеніето, смиренъ възсѣдналъ на Жребята Осля*.—Нужно вше да са испълни и това, че той трѣбаше да са обяви публично че е синъ Давидовъ;

Съ шествието си Исусъ Христосъ обявява са за царь когото и ние днесъ правимъ за воспоминаніе; но прѣди да отиде при своего отца, показа явно прѣдъ очитѣ на сичкитѣ челоуѣци че е царь. *ризова най напрудъ своитѣ гласители (теляди). Дождатъ двама ученици, дава заповѣдта си:*

Идете въ селото което е прѣдъ васъ и вѣ тамъ ще намѣрите едно жребе съ жребче. — Събира своитѣ дванаиси ученици, тѣзи, които обикновенно го спровождавахъ. Възсѣдва на жребято, и почена шестивѣтоси прѣзъ Иерусалимскитѣ улици, народа ржкоплекшае. Нѣкои слѣдугали на прѣдъ, нѣкои отъ подире, а нѣкои стояли отъ двѣтѣ страни, да глѣдатъ тържеството. Слѣдува къмто своя главенъ и прочюгъ градъ. Царскія градъ бѣше нему отворенъ, като царь, той слѣзе въ палата си. Но като духовенъ Князь, той не слѣзе въ врѣмения свѣтски палатъ, но—въ духовнѣя. Слѣзе въ домътъ на Отца своего (въ Храмътъ Иерусалимски) сѣдна на пророческѣя столъ, и почена да поучава народа, като че сега за първъ нхтъ тамъ са свѣява. Говори на народа въ своя царскы дворъ. О вие Князове земстѣи, слушайте, тука има единъ който жѣлае да са причисли въ числото на царетѣ. Той е Исусъ, синъ Давидовъ, царь Асраилекый. Чертогъ зарадъ него, О ви императори! Чертогъ за човѣка, който са е родилъ въ Ясла! Чертогъ за чѣловѣка, на когото ученицитѣ му сж рибари! Чертогъ за него, на когото дрехитѣ сж свѣсѣмъ прости, като на единъ най беденъ селенинъ! Той не носи Корона друга, освѣнъ тръновъ венецъ, и шакъ е по достоенъ отъ васъ за царь. Около бѣдрата си не носи порфира. На носетѣ си нѣма сапуги обковани съ злато ткапи обшивки и пакъ са обявѣва царь надъ царетѣ и Господарь надъ Господствующитѣ, и неговѣя прѣстолъ стои най високо отъ сички други царскы прѣстоли на земѣята.

Христосъ съ този начинъ на обявѣванѣето си за царь, какъвъ царь би станалъ ако да искаше! Тозъ часъ би възбудилъ страшенъ народенъ ентузіазмъ и да повдигне знаме за освобожденіе, сичкѣя народъ бѣ готовъ да го послѣдува срѣщо Римскитѣ легиони, и въ едно мгновеніе би оловилъ Пилата, и би очистилъ Еврейската земѣ отъ Римскитѣ храбри и непобѣдими полкове. Съ силата на чудесата, които правеше и съ силната дума, която изрази, когато отитохъ войнитѣ да го хватѣтъ, като имъ само каза: азъ Съмъ онзи, когото виез търсите, и войнитѣ отъ страхъ са стаписажъ. Той можеше да освободи, не само тѣзи земѣ, но и сѣка друга, той можаше да върви отъ страна въ страна и отъ царство въ царство, доо като сѣки царски градъ и държава приознае неговата върховна власть.

Той може да направи, штоо тѣзи дивитѣ, които обитаватъ островитѣ въ океанѣя да паднатъ и да му са поклонѣтъ. Но Христосъ не иска да бѣде по силенъ отъ васъ, О Князове земстѣи! Ако неговото царство би бѣло отъ Мѣра сѣго, той би остановилъ царска династія увѣковѣчена нежели Вѣе, Той би събралъ грамадна войска, прѣдъ която Вашитѣ войски бихъ се погубили, като снѣгъ прѣдъ лѣтното слънце: Той би съ дума само разрушилъ Римскитѣ Кумири.

Сжщо тѣй, Благочестиво събраніе, ако бѣше таково желаніе и волята на нашѣя Спаситель Исусъ Христосъ. Той би направилъ сѣки неговъ угодникъ (Светия) Князь; Той би направилъ своята черкова бога и силна, Той би въздигналъ своята религѣя до най висока степенъ на първенството, великолѣнността и славата. Ако бѣше, такъвази волята на Господа нашего Исуса Христа. Тука нѣма никаква причина, дѣто четеме въ Вѣтѣя Завѣтъъ за славата и могуществото на черковата подъ Соломона, сжщо да не са даде наслѣдственноо и на неговѣя по-голѣмъ синъ? т. е. на сина Давидовъ? Но той не е дошелъ да стори това, ни криво мислѣтъ онѣя, които говорѣтъ, че Христосъ трѣба да са слави въ Храмовѣ съ Архитектурѣя великолѣнна, неговитѣ служители да сж облечени въ дрехи злототканисъ процесіи извътьредно, тържественни, и съ това тѣзи церимоніи черковницитѣ мислѣтъ да възвисѣтъ славатаа и могуществото на Христовата Черкова, каквото правѣтъ Папитѣ на западното Католическоо духовенство. Ако Христосъ са грижеше за свѣтска Слава небѣше за него трудно да ѣ испостигни, ако бѣше това въспрѣелъ, кой народъ, или коѣ държава щѣше да са въспротиви на неговото могущество и сила. Но той затова никакъ са не грижеше.

То е едно царство, на което дворянитѣ сж неговитѣ ученици. Мѣстото на висооки министри и чиновници, които да извършаватъ царската заповѣдъ и законитѣ на царствотоо, занимавахъ, неговитѣ ученици. Ако иска да бѣде нѣкой високъ министъръ на царството Христовъ той трѣба да бѣде неговъ ученикъ.

То е чудно царство, пожеже неговитѣ закони не са написани на книга. Царскыитѣ закони бѣхъ написани на сърдцето на чѣловѣка. Както видѣхмы първо, какъ заповѣдъ дадъ на глѣматари дѣветѣа. Идетъ и вѣдетъ дивотѣето и ни го дѣведете. А закона и заповѣдътъ

бѣхъ написани на сърдцето на оновова челоѣка, комуто принадлежаше Жребето; като каза: земете го; това изрѣче съ радость, защото осещаше въ сърдцето си благодать Божія, която го подкани да направи тѣзи честь на Князътъ на мира.

И тѣй Благочестиво събраніе, Віе нема да видите въ Царството Христово огромны книги въ които да са държи смѣтка, или високи чиновницы за извършванѣто на законитѣ. Тука законната книга е сърдцето, и изпълнителъ на закона е чистата съвѣсть. Законитѣ на това царство, не сѣж писани, както Римскитѣ закони на тучени плаки, но сѣж писани наплѣтенитѣ сърдечни скръжали. Чудно е още и това царство, дѣто богатитѣ нематъ никакво участие въ неговата слава. Тука ѣзди царь, най бѣденъ въ сѣкакво отношеніе, царь, който нѣма дѣ да подклони глава, бѣденъ царь, защото ѣзди на чуждо животно. Тука ѣзди царь, който трѣбаше скоро да умрѣ, съблеченъ отъ дрехитѣ си и изложенъ голъ на смърть. Той е, който дава по много на другитѣ, а за себе оставя най малката часть. Живѣеше за другитѣ а не за себѣ си. Поглѣдайте на дворянитѣ му, тѣ нѣматъ знами да покачатъ по кѣщата си за да му отдадатъ приличната честь, но си окачавахъ садранитѣ селски дрехи по плетницата. Тѣ нѣмаха сукна и скъпоцѣнны постелки да постилатъ по пѣте отдѣто щеше да мине, но постилахъ своитѣ садрани дрехы и хвърлахъ Финикови клончета, които кѣсахъ по пѣте. Во всеко отношеніе са заблѣзваше една сиромашія. Чудно царство е то, царство, което не са подкрѣпява съ наиметвенни доходи, не отъ доходи, които проистичатъ отъ Божественна благодать; царство, въ което е достъпно сѣкиму, былъ богатъ или сиромашъ да са подслони на неговата сѣнка и да разклади и успокои наскърбената си душа.

Чудно е още Христовото Царство, защото е безъ никакъвъ бляскъ! ако рѣче нѣкой, че е имало нѣкакъвъ бляскъ, нѣкакъвъ удесенъ триумфъ, бы ся смѣлъ човѣкъ! Когато отъ земнитѣ царе ще са короняса на царкѣя си прѣстолъ, прѣдварително излѣзватъ двама момца, чудесно украсены съ дрехы романгически, когато въ друго врѣме въ такъвъ бл-стателенъ видъ са не сваяжтъ. Тѣзи момци сваяжтъ на народа за царското коронясяванѣе. Щомъ са короняса царьтъ, цѣлыя градъ, даже и цѣлата му държава са намѣрва народа развѣрлуванъ отъ единътъ край до другия. Въ царегвующія градъ ставатъ неописани тържества, богати шршества, отлични ѣденія и питія текѣтъ съ изобиліе, различни музикални инсгументи развещаватъ сърдцата на подданицитѣ му съ отлични сладко-гласни гармоніи. Въ старо врѣме пушаха источники да текѣтъ съ вино, и не са намѣрваше улица която да не бѣше украсена съ скъпоцѣнны украшения. Въ таково врѣме на сѣкадѣ челѣкъ сѣглѣдва величественъ и блѣскавъ изглѣдъ.

А тука иди царь надъ царетѣ, князь надъ князоветѣ земстїи, безъ да има нѣкакво украшеніе на жребито, като шествува говори ласкаво съ малкитѣ дѣца, които выкахъ: **Осанна!** Сѣки свободно при него са приближаваше и не искаше да са покажи тѣмъ върховенъ, но тѣкенъ слуга. Намѣсто музикална хармонія Той са задоволяваше отъ гласьтъ на дѣцата, намѣсто украсено сѣдло, Той имаше дрехитѣ на своитѣ любими ученици. Царство на най дълбока смиренность.—Благочестиво събраніе! да ли можемъ принадлежи и ние на това царство? Можемъ ли почувствува, че Христосъ е дошелъ да отгони отъ насъ сѣка гордость и поносность, дѣто сѣка долина може да са възвиси и сѣки хълмъ да са сниши, и цѣлата земля са възвесели въ този день.

Христосъ е дошелъ да останѣви царство безъ данокъ. Дѣ сѣж царскитѣ монето-сѣбиратели? Ние видѣхми че нѣма нити единъ; Да, това царство, имаше доходи, но какви? Сѣки челоѣкъ си събличаше драговошно дрехата и му е поднасяше, безъ да му ѣж иска. Неговия походъ течеше отъ самоволнитѣ дарове на народа. Първия му зае жребето си, другитѣ дрѣхы тѣ си. Тѣзи, които нѣмаха дрехи, кжршеха клончета и му ги постилахъ. Кой земный царь остановилъ таково царство, като Христовото? дѣто милиони челоѣци днесъ го назоваватъ царь и вѣчно ще му бѣдѣтъ най-вѣрни подданици. Чудно и несравняемо царство, подобно на него, никое царство не ще са намѣри на земята.

Съ пѣтуваніето си прѣзъ Іерусалимскитѣ улици, Христосъ объяви, че това негово царство, е царство на радостьта.

Благочестиво събраніе! Когато единъ великъ побѣдитель минува триумфално прѣзъ улицитѣ, винаги са слушатъ радостни викове отъ народа; женитѣ хвърлятъ цѣтія по пѣте му.

Спасителъ на мѣра съ своя триумфаленъ входъ въ Іерусалимъ, градъ священтъ на Отца своего небеснаго, доказва на явно практичното дѣйствиѣ на своето царство. Кои сж слѣдствіята? едно отъ първитѣ е това, че нѣлія градъ са потреси. Какво значеше това? То значеше, че сѣкы искаше нѣщо да каже за това, и сѣкы чувствуваше въ себе си нѣщо за входъ на Іисуса. Имаше нѣкои, които глѣдахж отъ балконитѣ на домоветѣ си, на долу въ улицата и си казвахж единъ другы:—Хаа! виждали ли сте нѣкога таково глупаво и ничтожно зрѣлище? Ухъ! Ето Іисусъ отъ Назаретъ долу ѣды на ослица; ако искаше да са каже царъ, той трѣбаше да си избере конь добръ и украсенъ, Глѣдай го! пакъ и това искатъ да нарекатъ триумфъ! той води съ себе си едни прости рибари, които напрѣдъ си хвърляхж отъ гърбоутъ смрадивитѣ садрани дрехи; азъ вѣрвамъ, говорѣтъ Евреитѣ помежду си, че до прѣди единъ или два часа имахж риба въ тѣхъ! Глѣдай казваше други, онзи старъ просѣкъ, какъ си хвърля на въздухъ шапкага отъ радостъ! Виждали ли сте други пакъ таково смѣшно нѣщо като това? ако чуе Пилатъ самъ си, ще кажи, че нѣма отъ що да са страши за сваленіето отъ прѣстола царски. Кесаре Августа. Гласоветѣ имъ неприличатъ на бунтовнически, нѣматъ въ себе си никакво оржжіе. Тѣхнитѣ пѣсни сж религиозни, зети отъ Псалмитѣ Давидови. О! казваше той, сичко е за прѣзираніе и за смѣхъ. Това бѣше мнѣніето на мнозина въ Іерусалимъ. Да ли и ние ще имаме таково мнѣніе Благочестиво събраніе? Увѣренъ съмъ, че сѣкы отъ насъ знае, че царството Христово нѣсть отъ мѣра сего.

Еще едно практично дѣйствиѣ на Христовото царство. Той възлезе въ Храмътъ, и намѣри человекы, които продавахж глѣджи и среброменители, той поглѣдна на тѣхъ и каза; що е това? отговорихж: глѣджи, а другитѣ отговорихж, че разиѣняватъ пари. Земете тѣзи нѣща отъ тука Той говори съ свята яростъ. Той привърна таблитѣ на среброменителитѣ, и ги изгони съ бичъ отъ върви и упразни Черковнѣя дворъ отъ тѣзи търговцы, и каза Христосъ: че домътъ на Отца моего е домъ за молитва, а не за търговія. Желалъ бихъ да са яви Христосъ въ сегашно врѣме въ нашитѣ черкови да види, че домътъ на Отца небеснаго е преобърнатъ отъ домъ на молитва и моленіе, на домъ за свѣта търговія. Желателно е щото нашитѣ народни пастири доховни, да обърнатъ вниманіе върху Христовата черкова, и даа ѣх очистѣтъ отъ тѣзи грѣчка-фанариотска зараза, на *Симонѣята*. Нека черковата отговарѣя на желаніето на нашего Спасителя и Искупителя Іисуса Христа.

Послѣдното практично дѣйствиѣ на царството на Господа нашего Іисуса Христа. Той държи едно голѣмо засѣданіе; опрѣдели този день да посрѣща сѣкиго, който би отишелъ при него. Ето идва единъ человекъ съ вързани рѣцѣ и крака, (боленъ), други идва слѣпъ, трети сакатъ, хромъ и ся прѣдставѣтъ на Іисуса Христа. Царьтъ идва самъ си въ тѣзи саална на засѣданіето, хромитѣ, слѣпитѣ, немощнитѣ бѣхж негови гости! похваща очитѣ на слѣпнѣя, проглѣдватъ, казва на хромія да ходи и трѣгва, казва на немощнѣя, бѣди здравъ и оздравѣя.

Ела тѣзи сутрена тука, моля та, Ти Великій Царю! има слѣпи очи, които немогатъ да глѣдатъ твоята красота. Яви са Іисусе, яви помежду този събранъ народъ и имъ отвори ослепенитѣ умственни очи. Помогни имъ Іисусе да та поглѣднатъ, и ще иматъ въ тебе животъ вѣченъ. Има лѣкои, тука, на които краката сж хроми и немогатъ да слѣдуютъ пакътъ на твоитѣ заповѣди, и неискатъ да ходѣтъ въ онѣ мѣста дѣто са прави честь и прославленіе на твоего име.

Благочестиво събраніе! Нашія Спасителъ Іисусъ е при сѣкиго одного, помолете се са и той ще услыша вашата молитва и ще исцѣли вашитѣ душевни немощи.

Іисусе сине Божій, исцѣли ни сине Давидовъ, избави на! Ты Виждашъ, колко съмми нѣ слѣпи, О! дай ни очи на вѣрата! Ти виждашъ, колко сме хроми—О! дай ни сили благосодати! Ты сине Давидовъ, изгони отъ нашитѣ сѣрдца сѣка гордость и поноситость, ела и живей и царуй въ нашитѣ сѣрдца, като въ твои палати на духовни храмове и прѣди да оставимъ това мѣсто, нека кажемъ пакъ: *О санна, О санна! Благословенъ грядый во илитъ Господне. Аминъ.*

Дряново 1 Апрель 1781.

Р. М. Радославовъ учитель.

ВЪРАТА Е НУЖДА ЗА ДРУЖЕСТВЕННИЯ ЖИВОТЪ.

Върата е добротворна връзка, която съединява не само човѣка съ Бога, но и човѣка съ човѣка.

Човѣкъ не може да живѣе никоги усамотенъ. Той е опредѣленъ по самата си природа да живѣе въ съединеніе съ другитѣ, въ дружество. Това сътвореніе т. е. човѣкътъ, който ся отличава съ най-високитѣ си тѣлесни и душевни дарове, трѣба да живѣе въ дружество за да си развие и усъвършенствува дароветѣ. Човѣкъ, не може да си познае високото достоинство, ако живѣе самъ за себѣ си уединенъ отъ братіята си, но трѣба да живѣе въ съединеніе съ другитѣ, ако иска да си постигне най високата цѣль на животътъ. Да живѣе човѣкъ самъ за себѣ си, такъвъ животъ бива тежъкъ и несносенъ. Наистинна че въ дружественія животъ, сѣкій тегли и страда отъ разни нападанія, гоненія, неправди, завистъ и др. но и това не трѣба да ни отдѣля отъ дружественія животъ. Защото ний знаемъ че е сичко за човѣка; както мъкитѣ, тѣй и задоволствіята, а безъ взаимна помощъ, нашія животъ бива тъменъ и изложенъ на пропастъ.

Нищо не може да съедини хората помежду имъ, за да ся иматъ като братія! Нето богатството, нето обичавтѣ, нето управленіето, нето невѣжеството, нето злодѣяніята, съ една дума нищо, освѣтъ само едната свята благодатна *вѣра*, смирява сичкитѣ. Вѣрата съединява човѣка съ Бога, а Бога съ цѣлото човѣчество. Само тя е въ състояніе да утвърди и освѣти природнитѣ връски на тѣлото и душата. Тя дава благословеніе на материалнитѣ старанія, заради общото благосъстояніе. Вѣрата прониква въ вътрешността на човѣка, учи го на истинното добро, произвежда му свободна воля, изострява му съвѣстъта и му облагорождава сърдцето. Вѣрата съ *благата си свѣтлостъ освѣтлява и самитѣ най-тайни дълбочини на сърдцето, тайнитѣ наклонности и зема даже най-тайнитѣ престѣпленія прѣдъ свой сѣдъ, непрестанно говори всякому човѣку: „Ти си згрѣшилъ, покай ся, въ противенъ случай ще пропаднешъ за винаги.“* Само вѣрата урежда, благославя и подкрепява сичкитѣ общи отношенія. Въ имѣто Божіе тя повѣрва на сѣкій дружественній членъ неговитѣ обвѣзателства, възпира (прекратава) и смирява буйнитѣ страсти и изравнява сичкитѣ противности. Вѣрата полага основаніе на общето човѣческо благо. Сичко онова, което ни е опредѣлила сѣдбата, и което ся вижда на насъ че е съвсемъ несъгласно и противно едно на друго като н. пр. богатство и сиромашество, господаръ и слуга, управителъ и подчиненъ, може да ся изравни и помири само съ помощта на вѣрата. Тя дава на синца ни *една истинна, една благодать и едно блаженство.* Тя влива въ сърдцето на сиромаситѣ търпѣніе и задоволствіе. Тя говори на родителитѣ, на сѣдитѣ и на сѣкій управителъ:

„право сѣдете, защото помислете, че и вѣй имате свой господаръ на небето.“ (Кол. 4, 1.) Тя говори народу; *„Правдата и побожността възвишаватъ единъ народъ, а грѣхъветѣ и невѣріето го докарватъ въ погибелъ.“* (Прич. 14, 34). А на възпитателитѣ и наставницитѣ казва: *„Страхъ божій е началло на всякъ премъдростъ.“* Въ кратко, безъ вѣра не може да съществува едно дружество, безъ неж сичко бива зидано на пѣськъ и вода.

Мнозина като не даватъ никакво вниманіе на важноста на вѣрата мислятъ, че може единъ народъ да ся управлява и направи да бѣде славенъ и безъ вѣра, мислятъ, че на възпитаніето не помага вѣрата. О, безуміе! Съ какво друго би

могъл да ся подчини човѣкъ като сътвореніе на другій човѣкъ, ако му отхвърлимъ вѣрата? Властѣта може да подчини и свѣрже човѣчeskата воля, само по единъ мораленъ пѣтъ,—съ помощѣта на вѣрата, безъ да употребява насилствіа и наказанія.

Какъвъ би билъ сиромаштъ безъ вѣра? Като мъртавъ човѣкъ, когото никакви заплашванія не би накарали да ся впусне въ нѣкоя опасностъ.—Какви би били богатитѣ и управителитѣ безъ вѣра? Като тирани и мъчителі на ближнитѣ си, които и тѣй вършатъ сичко за собственната си полза и удоволствіе.—Какви би били ученитѣ мъже безъ вѣра? Като укротени звѣрове.—Младина безъ религіозно въспитаніе и нравственостъ изгледа като повѣхналъ цвѣтъ.—Какъвъ би билъ днесъ единъ отецъ (баща) безъ вѣра? Като развратителъ на фамиліята си.—Какво би било едно дѣте безъ вѣра? Като наказание на родителитѣ си, което ще ги умори коги да е.—Каква би била една дѣвойка безъ вѣра? Като цвѣтие безъ миризма.—А каква би била жената безъ вѣра? Изъ уваженіе къмъ женското достоинство некъ не отговоримъ на туй питаніе.

Човѣкъ и уединенъ и въ дружество не може да живѣе никакъ безъ вѣра. Тъкъ основна истинна потвърждава най-добръ исторіята. Тя ни свидѣтельствува, че и въ най-старитѣ времена не е съществувалъ народъ, който да не е вѣрвалъ въ каквото и да бѣде божество и да не го е почиталъ съ помощѣта на жертвитѣ. Самія многобожній *Плутархъ* казва: „*ти можешъ да намѣришъ градъ безъ великолѣпни зданія, безъ училища, безъ пари и безъ книги, но нигдѣ нѣма намѣришъ народъ безъ вѣра въ Бога, безъ молитви, безъ религіозни обряди и жертви.*“—Това сѣщото потвърдява и многобожній прочутій *Цицеронъ*, който казва: „*нѣма нето единъ народъ толкось глупавъ и дивъ, като оизи, който не би ималъ понятіе за Бога и който не е убѣденъ, че има Богъ.*“—Наистина че тѣ сѣ стари идолопоклонски свидѣтельства, но и пакъ можатъ да ни увѣратъ доста. Даже и днесъ, па да ли ще има въ пространства свѣтъ нѣкои народи които да нѣматъ вѣра въ Бога. Ако разгледаме навредъ по свѣта, както въ образованитѣ стари народи, тѣй сѣщо и въ дивитѣ, като н. пр. въ Азія, Африка, по островитѣ, по сѣверъ, и погърсимъ народъ безъ вѣра,—то нѣма го намѣримъ нигдѣ. Колкото по вѣрно сѣ държи единъ народъ вѣрата, толкось той бива по-храбръ, по съгласенъ и непобедимъ. И по тѣсъ причина, за дего ся пази вѣрно вѣрата, била тя идолопоклонска пакъ прозлиза това, че тя е необходимо нужна за човѣчeskія дружественъ животъ. Многобожнитѣ винаги сѣ работѣли много по-вече, отъ колкото е изисквалъ тѣхната вѣра. Апостолъ Павелъ е намѣрилъ въ Атина единъ Олгаръ съ тѣкъвъ надписъ: „*непознатоу Богу*“ (Дѣян. 17, 23), и той похвалява Атинянитѣ върху тѣсъ тѣхнрѣвностъ за почитаніето къмъ Бога и е съчинилъ единъ голъма христіанска проповѣдъ върху единія истинній Богъ, който е сътворилъ цѣль свѣтъ и сичко което е въ свѣтъ.

Но, що ни трѣбать толкось много доказателства? Дървото ся познѣва по плодѣтъ, птицата по перата, причинитѣ по дѣйствието, добрината на нѣкой предметъ по неговитѣ слѣдствія. И това никой не може да отрече.

Кой може да изброй сичко онова, ко то е произвела истинната и живва вѣра на земята между хората, въ домородствата, въ разнитѣ заниманія и държави?! Не ли тя помогнала на въспитаніето и образованіето на младитѣ? Не е ли подпомогнала на сиромашитѣ, на обезправданитѣ, на болнитѣ на страдающитѣ, на вдовицитѣ сирачитата? Не е ли подпомогнала за развитіето на сичкитѣ добродѣтели, и на сичкитѣ искусства и науки? Вѣрата е направила много народи и държави великии, сла

ни, богати и щастливи.—Тукъ ся ражда питане къмъ онія които невѣрватъ: каква полза е принесло тѣхното невѣріе? Нека си покажатъ и тѣ тѣхнитѣ великолепни хранове, произвѣденія и искуства!.. Богъ е изрекълъ отдавно сѣдѣтъ на онія който не вѣрватъ, като каза: *»който не вѣрва, той е вече осжденъ«* (Іов. 3, 18).

Слѣдъ сичко това нека си помислимъ само, какви престѣпленія правятъ онія, които подкопаватъ вѣрата въ дружественнія животъ, които ъх презиратъ, които ъх считатъ и представляватъ за излишна и непотрѣбна, които ся старажатъ съ думи и дѣломъ да ъх изкоренятъ отъ свѣта! за какъвъ би ся считалъ онзи човѣкъ, който зема на сакатія подпорката, а слѣнія тѣка въ калта? Какъвъ е онзи човѣкъ, който не дава на болнія една копка вода, който презира и газии злощастнитѣ сиромаси, който запалва другиму къщата само за това, за да граби и краде чуждѣ имотъ? Такива немилостиви и грозни дѣла, нека ни увѣржатъ, че тѣ би били на сища ни свойственни, ако да пѣмахме вѣра, която ни спира отъ да правимъ сичко което е зло. Затова нека сѣ далечъ отъ насъ онія хора, които пѣматъ вѣра, а нека ся утвърди помежду ни колкото е възложно по- добръ вѣрата, която е родила толкосъ многобройни добрини въ дружественнія чловѣческій животъ.

КАНОНИЧНО ПРАВО.

(продълженіе).

Време за празнуваніе пасхата.

Колкото за времето, кога трѣба да са празнува пасхата, черковнитѣ правила говорятъ слѣдующето: *»ако пѣкой Епископъ или презвитеръ или діаконъ празнува святія день на пасхата предъ пролѣтното равноденствіе заедно съ Евреитѣ, то такъвъ да са изключи«* (апоп. 7. прав. Ант. 1. Лаод. 77. 60.). Върху тосъ предмѣтъ сѣщото опредѣлява и първія вселенскій съборъ въ правилата си. Отъ това става явно: 1.) Че христіанската пасха трѣба да са празнува винаги слѣдъ пролѣтното равнодѣнствіе; 2.) Не е свободно да са празнува пасхата въ единъ день съ Евреитѣ; 3.) Пасхата не трѣба да са празнува тутакси слѣдъ пролѣтното равнодѣнствіе; 4.) Пасхата трѣба да са празнува въ първѣтъ недѣльж слѣдъ пълнія мѣсяць, който слѣдѣ послѣ пролѣтното равнодѣнствіе. Но понеже това опрѣдѣленіе на времето за празнуваніе на пасхата зависи отъ пролѣтното равнодѣнствіе, въ което време са държ лъ и първія вселенскій соборъ 21 Мартъ, то св. отци на тосъ соборъ признали тосъ день като пролѣтно равнодѣнствіе за сичкитѣ времена. А тѣ са извршили това твърдѣ праведно, защото присмѣгнали, че христіанската пасха не може да са случи никоги предъ Еврейската, нето съ неѣ заедно въ едно време.

Нашата православна черкова изпълнява точно думитѣ на Спасителя: *»Не е ваше разумети времепата и годиниѣтъ, които постави отецъ во властѣта си«* Тѣѣ сѣщо тя варди и опредѣленіята на първія вселенскій соборъ за празнуваніето на пасхата. Ако би отстѣпнили отъ тія опредѣленія, то твърдѣ лесно би са случило, щото пій Христіанитѣ да празнуваме пасхата си или предъ Евреитѣ или заедно съ тѣхъ.

Христіанската черкова не може да остане хладнокрѣвна къмъ тосъ важенъ предмѣтъ затова, защото пій Христіанитѣ съ празнуваніето на пасхата, имае за основаніе времето на страданіята, смъртъта и въскресеніето на Спасителя. А евреитѣ иматъ за основаніе на пасхата си освобожденіето си отъ Мисирското робство.

Празднуваніе на другитѣ праздници.

Праздницитѣ въ нашата православна черкова ся дѣлѣтъ на велики, средни и малки. Велики праздници презъ годината има 12, които са именуваѣтъ и господни праздници.

Правила за прославленіе на празднициштѣ.

Сичкитѣ въобще православни христіани сѣ дѣлжни, да присѣтствуватъ въ праздничнитѣ дни на богослуженіе, а пастиритѣ да поучавѣтъ народа съ словата си. Въ тія дни са забраняваѣтъ непристойнитѣ забавленія и вѣселія, тѣй сѣщо и всяка работа, нето да са отвараѣтъ душенитѣ.

З а т а й н с т в а т а .

Тайнства сѣ священнодѣйствиѣ, които е установилъ господъ нашъ Исусъ Христосъ. Съ тѣхъ са дава на христіанина подѣ видими знакове благодатта божія.

Какво е потреборо за извършваніето на всяко тайнство?

Да би могло да сѣ извърши всяко едно тайнствъ, твърдѣ е потребно да има: 1.) Лице, което ще пріема тайнството, 2.) Онзи, които го свършва т. е. Священникъ. 3.) Матерія и 4.) Молитви и други обряди, които са употрѣбляваѣтъ при всяко тайнство.

Колко тайнства има Источната-православна черкова?

Споредъ христововата наука въ источната-православна черкова има седемъ тайнства: 1.) Кръщеніе, 2.) Миропомазаніе, 3.) Причащеніе, 4.) покаяніе, 5.) Священство, 6.) бракъ, и 7.) маслоосвѣщеніе.

Тайнство кръщеніе.

Кръщеніе са имѣнува онова тайнство на новія животъ, което е установилъ самія Спасителъ. Съ него Кръстенія са освобождава отъ праотеческія грѣхъ, остава членъ на христіанскятъ черковъ, и му са дава възможность, да си спасе душата и да влезе въ царството божіе.

Кога има кръщеніето сила?

Кръщеніето има сила: 1.) Когато е онзи, който го върши т. е. священникътъ, истинскій православній священникъ и когато извърши кръщеніето въ имѣто на отца и сына и святаго духа. Ако въ случай бѣде нужно, т. е. ако е дѣтето болно и нѣма священникъ, който би го кръстилъ, то въ такъвъ случай кръщеніето може да са извърши и отъ діаконътъ или отъ другій христіанинъ, даже и отъ самата баба, само ако изпълне прописанното правило. Отъ послѣ ако би да оживѣе дѣтето, тогасъ священникътъ, трѣба да допълне надъ него молитвитѣ, които са четѣтъ при кръщеніето, като го помаже съ святоето миро, но нѣма го потопява повторително въ вода, защото това е вече извършено.

2.) Когато са употреби за кръщеніето чиста естественна вода, която най-напредъ трѣба да бѣде освящена, и въ която да нѣма размѣсено никакви други течности.

3.) Когато кръщаемій са потопи три пѣти въ водѣтъ, а не веднѣжъ. Ако би священникътъ да не потопи дѣтето три пѣти въ водѣтъ, то той си изгубва чинътъ, защото самъ господъ е казалъ: *видете и учете сичкитѣ народи, катто ги кръстите въ имѣто на отца и сына и святаго духа.*"

4.) Когато са свърши кръщеніето въ черкова. Ако нѣкой священникъ кръсти

нѣкое дѣте безъ голѣма нужда въ частнаѣ кѣшѣ, той си губи чинѣтъ, а мирянинѣтъ са лишава отъ причащеніе,

5.) Когато е дѣтето живо, защото надъ мъртвіа не може да са извърши никакво таинство.

Защо не са повтаря кръщеніешо?

Таинството кръщеніе споредъ тайното си значеніе, не са повтаря. Човѣкъ са ражда само веднѣжъ въ праотеческія грѣхъ, и само веднѣжъ може да са очисти душата отъ тоеъ грѣхъ съ кръщеніето. Споредъ както не може човѣкъ да са набѣди за праотеческія грѣхъ повторително, тѣй сящо не може да са кръсти два пѣти. (Кар. соб 124) Освѣтъ това, споредъ черковнитѣ правила и апостолското ученіе, кръщеніето са свѣршава въ знакъ на господнята смъртъ. Но господнята смъртъ е была само една, слѣдователно и кръщеніето не може да бѣде по вѣче.

Тѣсъ богословска истинна не позволява, да са прекръщавятъ онія христіани, които са отдѣлили отъ христіанскѣтъ вѣрѣ, а пріели Юдѣйскѣтъ или друга нѣкоя вѣра, а отъ поелѣ пакъ са повращатъ въ христіанскѣтъ църкѣ. Подобни грѣхове са опростяватъ съ покѣяніе и вѣра въ Христа, споредъ както говори апостольтъ: „Сѣлѣтъ който вѣрва въ Христа, добива опрощеніе на грѣховетѣ си въ неговото имѣ.“

Значеніето на кумството.

Кумъ или кръстникъ на кръщеніето са именува онзи, който пріеме на рѣцетѣ си кръщаемя и който исповѣда за него вѣрата, и са задлѣжава че кръстенія ще остане непоколебимъ въ Христовоѣтъ вѣрѣ. Кръстникѣтъ са задлѣжава, че ще са стареае върху религиозното възпитаніе на онія, които е кръстилъ. На Монахѣтъ (налугеринѣ) не са позволява, да бѣде кръстникъ. Освѣтъ това кръстникѣтъ трѣба да бѣде православенъ. Отъ кръщеніето измежду кръстникѣтъ и кръстенія става взаимно отношеніе духовно сродство, което прави кръстника духовенъ отецъ, а кръстенія духовенъ сынъ.

Сродство по кръщеніето.

Сродство по кръщеніето или духовното сродство уважава нашата църква, споредъ както уважава и кръвното, само съ тѣсъ разлика, за дето степенитѣ на духовното сродство са смѣтатъ само въ правата линія а не и въ побочната. Трѣба още и това да знаемъ, че сродството по кръщеніето са простира и на дѣтинскитѣ родители. По това кръстникѣтъ не може да са ожени за кумицата си и обратно. Кръстникѣтъ не може да са ожени за опая, която е кръстилъ затова, защото той е съ неѣкъ въ пѣрвій степенъ роднина по кръщеніе, съ родителитѣ ѣ вторій степенъ, а съ братіята и сестритѣ ѣ въ третій степенъ.

Сынѣтъ на кръстника не може да са ожени за опая, която е кръстилъ баща му, защото той са счита като нейній духовенъ братъ, и е въ вторій степенъ на духовното сродство. И самія кръстникъ не може да са ожени нето за майката нето за дѣщерята на кумчето сѣ затова, защото той е съ тѣхъ въ вторій степенъ отъ духовно сродство по кръщеніето.

Нето единъ отъ сыноветѣ на кръстникѣтъ не може да са ожени за майката на онія, които е кръстилъ баща имъ затова, защото тѣ сѣ сичкитѣ унуци на майката, т. е. стоѣтъ въ третій степенъ отъ духовно сродство.

Тѣй сѣщо сынъ и дѣщеря отъ два разни брака, когато имъ кумува единъ и сѣщій кумъ (крѣстникъ), не можѣтъ да са земѣтъ защото са считѣтъ као духовни братя и сестри, т. е. като родъ въ вторій степенъ по крѣщеніето.

Никой не може да са ожени за вдовицата на духовнія си отецъ, защото това сродство са счита като вторій степенъ.

Тѣй сѣщо и зетъ не може да са ожени за кумчето на таста си, защото то са счита като сестра на покойната му жена и сѣ родъ въ вторій степенъ.

А сичкитѣ онія степени които слѣдватъ послѣ третія степенъ, и са отнасятъ на побочната линія, нѣмамъ значеніе и не сѣ забранени. Тѣй и пр:

1.) Кумѣтъ може да са ожени за сестрата на кумицата си, тѣй сѣщо и кумовія братъ за кумицата на брата си.

2.) Природнія кумовъ сынъ може да са ожени за природната сестра на онія които е крѣстиль неговія отецъ, защото тѣхното побочно сродство не са счита като канонично припятствіе въ брака.

3.) Кумовія братъ може да са ожени за дѣщерята на оногова, когато е крѣстиль неговія братъ, тѣй сѣщо и брата на крѣстениія може да са ожени за сестрата на крѣстника.

Съмнителни случаи въ сродството по крѣщеніе.

Съмнителни случаи въ сродството по крѣщеніе биватъ тогасъ, ако двѣ лица, отъ които на едното е кумуваль на крѣщеніето тастъ, а на другото зетъ, и желѣтъ да стѣпѣтъ въ бракъ. Едни мислѣтъ, че тія лица можѣтъ да са земѣтъ защото таста и зетя сѣ въ побочната линія. Други напротивъ говорѣтъ, че сѣ тастъ и зетъ въ правата линія, защото зетя сѣ дѣщерята на таста сѣставляватъ едно тѣло. На това основаніе тѣ мислѣтъ, че сѣ зетъ и тастъ сродници, въ сѣщія степенъ; споредъ както е дѣщеря сѣ баща си.

Колкото за тосъ съмнителенъ случай, ний намираме въ пидалиона само тов „такъвъ бракъ е съмнителенъ и питаніето трѣба да са разгледа«. Но въ Властариевата синтагма четемъ: »ний трѣба да избѣгваме онова, което забранява законъ а да дѣржимъ онова, което не забранява«. Сѣщій канонистъ казва: »въ браковитѣ трѣба да разсѣждаваме не само онова което е дозволено, но и онова което е прилично«.

Като ср внимъ онова, което казахме по-горѣ, произлиза: ако би двѣ лица отъ които едното е крѣстиль зетъ а другото тастъ, че желѣтъ да стѣпѣтъ въ бракъ, то да имъ са остави на волята. Защото между тѣхъ нѣма никакво духовно сродство ако и да сѣ тастъ и зетъ помежду си сродници въ първій степенъ нето пѣкъ инаме нѣкое правило, което би забранявало бракътъ между такива лица

(Слѣдва..)

С Л О В О

(Говорено при освѣщеніето на ново-възвдигнатото училище въ Разградъ).

Честно Сѣбраніе!

Прѣди 6 мѣсяци ние са сѣбрахме на това тогава голо мѣсто да стуримъ сновѣтъ на едно зданіе назначено за святъ цѣль, и са помолихме Богу да благоволитъ на това свято и народно прѣдиріятіе за да са свѣрши зданіето тѣй радостно както са и начина. Ето сега на това мѣсто, ние радостно глѣдаме едно хубаво зданіе, което са възвишава надъ всички други зданія въ града, като единъ изрядно

памятникъ за ученолюбieto на гражданетъ. Тъзи сутрeнь нe сме ся събрали да посвятимъ това здание на службѣтъ, за която означало е назначено училище за въспитаніе на младежитъ. Какво свято дѣло! И какви пріятни и радостни усѣщанія недохождатъ въ сърдцето на всѣкой родолюбивъ и ученолюбивъ Българинъ и Българка, и на кой да е челоуѣколюбецъ като глѣда това свято заведение, въздвигнато чрѣзъ толко кжси срѣдства? И какво по-голѣмо доказателство, че нашия народъ горѣщо любя наукѣтъ, и жъртува всичко що може за да ся придобіе?

Поч. граждани! похвалявамъ усърдіето ви въ това свято дѣло, защото съ това вие сте сторили голѣма заслуга на чадата си, дѣло, за което Богъ стократно ще Ви заплати. Признавамъ че е имало мъчнотии въ искарваніето на това здание, както за пари тѣй и за друго нѣщо, по нали ся искара благополучно, нали то ся свърши и днесъ го отваряме за да почне дѣлото си, то всякой гражданинъ не само трѣбва да ся радва, но и да ся гордѣе.

Зданіето е направено доста добрѣ, ако и да не е безъ недостатки. То е рахатлія и ще може свободно да събере 450 ученика, а въ нужно врѣмя и више отъ 500 ученика може да събере. Освѣнъ това, то има една стая за читалище, което не е друго освѣнъ едно училище за търговцитъ както и за всички други занаятчии. То е на хубаво мѣсто и има единъ хубавъ и широкъ дворъ, въ който ученицитъ ще могатъ да иматъ тѣлесни упражненія. Това е много добро, защото училище безъ добрѣ дворъ е почти една затворница за дѣцата. Двора е важна часть на всѣко училище. Съ малко думи всичко, колкото за зданіето е добро.

Нека поговоря за важносттатъ на това заведение, и за начина по койго то трѣбва да ся управлява, защото ако не разбираме важносттатъ му, и ако не знаемъ какъ да го управляваме, то не ще чини повече отъ единъ калугерскій манастиръ може и по-малко.

Толко много ся е говорило за ползитѣ отъ наукѣтъ, што не може повѣкога да не ся повтарятъ слшитѣ нѣща. При това и не е нужно да ви ся доказва че науката е полезна, защото това хубаво здание свидѣтельствува, че добрѣ оценяватъ просвѣщеніето. Но въ случай какъвто е тоя, може да ся каже нѣщо за въ общъ ползъ.

Ако нѣкои ся съмняватъ за ползѣтъ на наукѣтъ, тѣ нека само да сравнятъ състояніето на проститѣ народи съ онова на просвѣщенитѣ, и ще ся убѣдятъ че науката е сила; че тя прави чудеса. Глѣдайте на Англия, на Германия, на Франция, на Америка и на другитѣ просвѣщени народи. Глѣдайте на тѣхнитѣ чудеса, желѣзнитѣ имъ пѣтища на вѣпоритѣ имъ, на телеграфитѣ имъ, на фабрицитѣ имъ и на другитѣ имъ произведения. Какво сме ние спорядъ тѣхъ? Не дзипаме ли на всѣко тѣхно произведение като на чудо? А какъ могатъ тѣ да правятъ тѣзъ нѣща? Отговорътъ е лесенъ, само и само чрѣзъ наукѣтъ а чрѣзъ нищо друго. Отъ това е за дѣто тѣ сж богати и господари, а простациитѣ сиромаси и слуги.

Но да не сравняваме себе си съ другитѣ народи, нека сравнимъ себе съ себе. Нека сравнимъ селенитѣ съ гражданитѣ. Има ли разлика между еднитѣ и другитѣ? Това всѣкой знае. А защо? защото еднитѣ ся наричатъ селени, а другитѣ граждани ли? Не! самата причина е: защото гражданитѣ сж по учени отъ селенитѣ. Когато единъ челоуѣкъ е ученичкъ то неврѣди дѣ живѣе. Мѣстото неправи челоуѣка, челоуѣкъ прави мѣстото. Германия не е направила Германцитѣ, но Германцитѣ направи х Германия. Да не сравняваме нито селенитѣ съ гражданетѣ; нека

сравнимъ граждани съ граждани. Кой търговецъ върши работитѣ си по-добрѣ, онзи който знае да чете и да пише и да си прави смѣткитѣ добрѣ, или онзи, който ся моли на другитѣ хора да му напишатъ писмо и да му направятъ хесапа! Кое момче по-лесно ще намѣри мѣсто и ще е по-способно да върши работитѣ на дюкена, онова което знае да чете и да пише, или онова което никакъ не е учило. Отговора на тѣзъ питанія всѣкой знае какъвъ ще е. Момче, което никакъ не е учило, днесъ не може намѣри никое честно мѣсто въ никой градъ. Самата служба на него е простъ слуга. Ученія търговецъ е поспособенъ отъ неученія; тѣй сжщо кой да е художникъ е по-способенъ и по-добрѣ си върши работитѣ отъ простака.

Отъ това, що вкрадце казахъ, слѣдва че всѣкой трѣбва да сж уче, за да прѣживѣе по-добрѣ. И всѣкой родителъ е длъженъ да изучи чадата си на наукъ, както длъженъ да ги храни и да ги облича, когато тѣ сж слаби; защото безъ учение тѣ ще бждатъ слуги на ученитѣ. Самата причина, защо ние сме толко по-долу отъ другитѣ Европейци, е защото сме прости. И ако не отваряме очитѣ си на врѣмя, нѣ скоро ще имъ станемъ прости слуги.

Сега, като въ това заведение вашитѣ младежи ще сж учатъ наукъ, като въ него тѣ ще сж приготвятъ за да бждатъ по-способни и по-достойни за себе си и за народа си; да бждатъ добри и вѣрни граждани, посветени на народното държавно добро. то слѣдва че това заведение е най-святото и най-познато въ града, както е и най-хубавото. Казахъ въ едно друго словце, че това заведение е народно, че то е на всякого; че е на сиромаша както и на богатія, на прости както и на ученія, на младія както и на старія, на женятъ както и на мъжъ, и единъ еснафъ както и на другъ съ единъ рѣчь, на всички що живѣятъ у Разградъ че въ него ще ся възпитаватъ чадата на сиромаша както и на богатія, и то въ сжщитѣ стаи безъ никакво различіе. Отъ това слѣдва, че всѣка Българска душа въ то градъ трѣбва да сж обраца къмъ това свято заведение съ мило и любезно око, горѣщо да желае добрія му напрѣдъкъ.

Сега какво трѣбва да сж върши за да може това училище да принесе же лаемъ полъж? Това питаніе е едно отъ най-важнитѣ.

Въ отговоръ вкратцѣ щж забѣлѣжж.

1. Трѣбва да има едно добро, разумно и родолюбиво училищно надзирателство което да прѣглѣжда щото всичко въ училището да отива добрѣ. То трѣбва поведнѣждъ въ седмицятъ, ако ще би и за 10 минути, да присѣдствува въ прѣдаване нѣкогажъ прѣдъ пладнѣ, нѣкогажъ слѣдъ пладнѣ. Нито учителитѣ, нито ученицитѣ д знаятъ кога ще ся посетятъ. Това надзирателство да прѣглѣжда че всичко въ училището е патъкмено, до колкото вече силитѣ допушаватъ. То трѣбва да знае има ли карти, чинове, дърва, джамове, метли и всички потрѣбности спорядъ времето. Училище безъ надзирателство е по лоше нѣщо и отъ домъ безъ сайбія — всѣкой отива както намѣри и както иска.

2. Въ училището трѣбва да има добри и способни учители. Учителитѣ трѣбва да сж добрѣ възпитани. Не само учени философи, но да бждатъ нравствениши и на родни хора, които да ги боли сърдцето за младитѣ дѣщца; да сж народни въ духа и сърдцето, а не само голо на устата. Никой пияница не бива да ся остава да развращава дѣщата и да имъ губи врѣмято. Пянецъ и развратенъ человекъ се отрова за младитѣ. Училището е свято заведение, затова тамъ сж нуждни хора, които искрено гонятъ свята цѣль.

3. Ученицитѣ трѣбва да ходятъ на училището рядовно. Рядовното дохождане на училището е необходимо за да има добръ напрѣдѣкъ; безъ това не може да има бѣсенъ и бързъ успѣхъ. Ученикъ, който недохожда на училището рядовно, губи почти всичко. Това е тѣй особно между насъ; защото, ако нашия ученикъ не е на училището, той е или на игра, или на вѣкоя другъ работъ, а то ще каже, че той е изгубилъ уроцитѣ.

Чудимъ ся на ученитъ народи, че тѣ правятъ нѣща за слияване. Но ако погледаме какво правятъ въ училищата си; какви жертви и старанія полагатъ за да получатъ науката ние щѣхме още по много да сж чудимъ. Ученитъ хора не си правятъ братіе; тѣ работятъ! Придобиваніето на науката не е играчка. Въ Англія закона е че всѣко дѣте отъ 6-14-та година трѣбва да е въ училището. Ако едно дѣте не ходи на училище между тѣзи възрасти, баща му или нагледника му го глобява. Той може да ся не глоби само тогава когато най близното училище до него е повече отъ три мили (единъ часъ). Въ Америкъ, земя която цѣти въ всѣхъ отношеніе, дѣцата отъ 6 до 14-16 година трѣбва да ходятъ на училището рядовно. Ако такава дѣте ся намѣри по сокацитѣ да играе, баща му или нагледника му ся глобява отъ 10 до 25 б. м. а нѣкогажъ и съ по 50. Передовенъ ученикъ тамъ мъчно ся приима въ училището. Една Американка учителка—тамъ повеќе сж учителки—като сж разговаряхме върхъ тоя прѣдмѣтъ, ми каза: «азъ никакъ не щѣхъ пріе да учъж и да испитвамъ ученици, които недохождатъ рядовно». Единъ ученикъ въ коллегіята дѣто бѣхъ, недохожда една седмица двѣ, и управителитѣ на училището му казахъ да си носи много здравіе. Забѣлжете че въ това заведеніе ученицитѣ си плащатъ.—Бащи и майки! Ако обичате чадата си ако желаете тѣхното вѣрмано и вѣчно добро, ако желаете тѣ да станжтъ полезни на себеси, на васъ и въобще на народа си, ако искате да бжджтъ синове и дѣщери стойни за обществото,—ако всичко това е тѣй, то пращайте ги на училището то рядовно. Съ това още по-ясно ще покажете любовтъж си къмъ тѣхъ. Ако не сторите това, азъ ви казвамъ явно и свободно, че вие нѣмате никакво право да исквате отъ учителитѣ добри ученици.

4. Въ училището трѣбва да има редъ. Нищо на небото или на земьтъж не е безъ законъ, нищо не е безъ редъ. Всичкитѣ нѣща щото Богъ е създалъ вървжтъ по опредѣлени отъ него закони. Тѣй и всѣко училище, за да може да напрѣдва добръ, трѣбва да има закони, трѣбва да има редъ. Учителитѣ трѣбва да сж и тѣ подъ закона, и тѣ да сж редовни както и ученицитѣ. Правилото и закона е добро нѣщо; то управя и подканя небрѣжливия и невнимателния както и лѣнливия. При това прѣдупреженіето на правилото и законитѣ трѣбва да са иматъ и приличнитѣ наказания.

Безъ тѣзъ четири нѣща, това голѣмо и хубаво зданіе не ще принесе голѣмъ ползъ на града ви. Паритѣ, които сте дали за него, щѣхъ да отиджтъ на вѣра. За това поч. Граждане, както сте били толко добри и родолюбиви да съградите това красно зданіе, тѣй сжщо бждете още по добри и по родолюбиви да го набдите и съ потрѣбнитѣ му. Съ направжтъж на зданіето не ся свършва работъжъ, дѣлото е само начнжто и отъ сега има да ся работи. Бждете, прочее, едно дѣло и единъ гробъ въ това свято дѣло. Нека всѣкой да глѣда къмъ това народно заведеніе съ топло сърдце, съ сърдце пълно съ любовь; нѣка всѣкой да го има како домъ, дѣто неговитѣ мили рожби, или братіята му, или роднинитѣ му ся приготвуватъ за достойни синове; нека всѣкой да глѣда къмъ него, като къмъ заведеніе

което разсява своитѣ просвѣщающіи зари по вси страни, и чрѣзъ дѣлото на кбето нѣе ся избавяме отъ мрачно невѣжество. Подкрѣплявайте го, защищавайте го, молете ся Богу за него; съ всѣкой начинъ работете за неговія добръ напрѣдѣтъ.

Двѣ думи за Читалището и за Ж. Дружество. Цѣльта на тѣзъ дружества е свята и родолюбива; тя е за просвѣщеніето на бѣдній нашъ народъ. Народа трѣбва да глѣда къмъ тѣзъ дружества съ добро око, и да го насърдчава въ доброто имъ дѣло. . . . Но дружествата трѣбва да помнятъ цѣльта си. Имя безъ дѣло е мртво нѣщо. Едно нѣщо, съ което Читалището и Ж. Дружество бихъ заслужили на града, е да отворятъ вечерно или празнично училище, въ което да ся учатъ чираци и всички на които работата имъ недопрошава да ся учатъ въ дѣлнични дни. Има надѣжда, че зимасъ Читалището ще отвори такъво училище за мъжкій полъ, и дано Ж. Др. да отвори за женскій полъ. Знаемъ че ще има мъчнотии и прѣпятствія, но трѣбва да знаемъ, че нищо добро безъ трудъ ся недобива. За тѣзъ празнични училища не иска голѣми разноски.

Остава ми да кажъ че днесъ въ Разградъ нѣма младежъ, който да неможе да ся научи поне да чете и да пише, ако не повече. Въ днешното състояніе на работитѣ, които въ Царски дни и съ Божія помощъ въ града има свободни училища съ врата отворени за сиромаша както и за богатія, за женѣтъ както и за мъжъ, за старія както и за младія, за селачени както и за граждани, въ такова врѣмя, казвамъ всѣкой *може* да ся научи по нѣщо отъ наукъ.

Младежю! ако останешъ въ простотѣ, ти струвашъ голѣмъ грѣхъ, за когото неможешъ да дѣдешъ никакво праведно извиненіе. Дали си отъ единъ полъ или отъ другъ, неправи залика. Съ това ти струвашъ неправда на себе си, зващото, като простакъ, нещрѣмно ще страдашъ, или, най малко, неще можешъ да живѣешъ както щѣше, ако да бѣ въспитанъ; струвашъ грѣхъ противъ народа, на когото си единъ удъ, защото, ако да бѣ въспитанъ, ти щѣше да си много по полезень на тоя народъ, щѣше да си по достоенъ членъ на обществото, нѣщо за което всѣкой е длъженъ да ся труди; струвашъ грѣхъ и противъ Бога, защото Той ти далъ умъ за да го обработвашъ, далъ ти и матеріалъ чрѣзъ когото да изостряшъ тоя умъ, а ти засиивашъ тоя драгоцененъ даръ въ земята дѣто изгнива. Ти имашъ врѣмяя и можешъ да ся учишь. Ти можешъ всѣкой день да напрѣдѣшь, къмъ свѣтлинѣ, а самото нужно нѣщо е *воля* и *рѣшителность*. Ако не повече, защото може да си художникъ или търговецъ, то можешъ да иждивявашъ въ ученіе поне по единъ часъ всѣтка вечеръ и всѣка сутрень. Помни че днесъ е 19-ій вѣкъ, вѣкъ на живость и свѣтлинѣ, вѣкъ въ когото всѣка жива душа глѣда на напрѣдъ и въ когото простака нее е достоенъ освѣнъ за простъ слуга. За това, събуди ся и върви на напрѣдъ! ШБратія стига сме спали въ мрачна простотѣ, стига сме били доволни съ това снѣдно положеніе, стига сѣ ся подигравали другитѣ съ насъ. Нека ся покажимъ че ссеме хора живи и достойни за работѣ, нек'ся ползуваме отъ привилегіитѣ които чееестноти ни Правилство ни дава и да ся избавимъ отъ тая мрачность. Врѣмя е да ся запрѣгнемъ здраво за да излѣземъ на онова положеніе, което прилича на народдѣтъ собенъ. Въ днитѣ на Добрій си Царь, нека вървимъ на напрѣдъ!

Ан. С. Цановъ.

НЕПРЕДВА ЛИ НАШИЯ НАРОДЪ?...

Разнитѣ и многобройни слухове, които са разнасятъ изъ нашето отечество върху общія напредѣкъ, особено желаніето което питае всяка една душа за развитіето на нашето младо поколение, за обогатяваніето на книжевноста ни, за доброто устройство на училищата ни, и рѣвноста която показватъ мнозина родолюбци, сичко това ни подбужда да са запитаме напредва ли нашия народъ или не?

Както моралното, тъй също умственното и материалното развитіе на нашия народъ навѣрно трѣба да го желае сѣкій родолюбивъ Българинъ, когато са изказватъ тождосъ многобройни желанія къмъ това развитіе, когато виждаме че са намиратъ мнозина, които са трудятъ и помагатъ на това развитіе, когато високо са отблява напредѣкътъ на общото образование, когато са търси начинъ какъ и съ какво да са разпространи просвѣщеніето измѣжду народа ни. Сичко това днесъ виждаме е занимава мнозина отъ нашитѣ народни пріатели, а да ли отъ това можемъ да заключимъ че въ правій смисълъ напредва нашия народъ? Не е ли това само единъ шумъ и едно голо мѣтаніе? Да ли отистинна желаемъ напредѣкътъ и умственното и развитіе?.. За да дознаемъ сичко това, предварително трѣба да разгледаме замананіята и дѣлата си, трѣба да си изпитаемъ природнитѣ наклонности, домашното воспитаніе, състояніето на общитѣ си завѣденія, отъ които произлиза сичката сила на всѣкій напредѣкъ и други много. И тогасъ само ще можемъ да произвѣдемъ едно заключение върху народнія ни напредѣкъ. А това е твърдъ мѣчно да са опише, когато сме тождосъ разединени, щото незнаемъ за сичко което вършатъ нашитѣ братія и другитѣ градове, споредъ както и тѣ незнаятъ сичко което вършимъ ний.

Въ кого е сждбата на нашия народъ? Сждбата на нашия народъ е въ ръцетѣ на священството и на народнитѣ ни учители. тѣмъ припада най-голяма длъжностъ, да са трудятъ и помагатъ на народното ни умствено, морално и материално развитіе, тѣхъ ги задължава самото имъ званіе да бѣдѣтъ народни водители и провѣдители не само въ едно отношение и ограниченіе, но въ сѣкій случай, навредъ и винаги. А да ли върнатъ тѣзи си свята длъжностъ нашитѣ священници и учители?.. Това не ще дълги доказателства. Нашето священство е въ жалостно положеніе отъ тѣхъ произлиза оная храна, която очаква стадото имъ. Тѣ вършатъ сичко за интересъ и народа неволно става къмъ тѣхъ хладнокрѣвенъ. Мнозина може са намиратъ, които са презрени и омаловажени отъ ст дого си. Народнитѣ ни учители, повечето като непригответни изключително за това високо и тежко званіе, не можатъ нето да произведатъ онова което са очаква и изисква отъ тѣхъ. Училищата ни съ радость можемъ да кажемъ че съществуватъ доволно, но като не обрѣтъ устроени, безъ нуждитѣ програми, редъ и др. по това малкъ е и тѣхнитѣ ползъ съ която са снабдяватъ младитѣ дѣци и бѣдущи членове на народа. Изкуствата и занаятитѣ като сж още въ патриархалното си състояніе, безъ никакво развитіе и обработваніе, то и отъ тѣхъ е малка ползата, която са очаква и изисква за общія напредѣкъ. Междусобнія ни дружевенъ животъ, като е помраченъ отъ несъгласіе, отъ раздоръ и отъ други нехристіански добродѣтели, то общія ни напредѣкъ остава почти презрѣнъ безъ никакво значеніе.

По сичкитѣ части на свѣта виждаме да са трудятъ и развиватъ хората, чинацината върви напредъ, наукитѣ са умножаватъ, искусства усьвършенствуватъ, само ний стоимъ и очакваме да ни са приготви и открие сичко, което като чуждо присвояваме на драго сърдце, безъ да размислимъ зрѣло: може ли да бѣде за насъ изповедателно чуждото. Съ таквъ единъ вървежъ безъ никакви основанія, ний си само ласкателствуваме че напредваме, че са развиваме, а по-вътрешно ако разгледаме напредѣка си, за когото си ласкаемъ, то навѣрно ще признаемъ че отистинна стѣтъ по когото искаме да вървимъ и желаніята ни сж добри, само трѣба да са работи и произвѣжда онова което ни е нужно и безъ което не може да има напредѣкъ. За насъ трѣба училища и то такива отъ които сж лишаваме и безъ кои-

то не можемъ да имаме достойни членове въ народа. Само тогасъ ще можемъ да кажемъ че напредваме, ако си установимъ сичко което помага на общія напредѣтъ.

† ПЛАЧЕВЕНЪ ПАМЯТНИКЪ †

И
СКРЪБНА БЛАГОДАРНОСТЪ.

ГЕНО НАИДЕНОВЪ.

(Роденъ въ 1845 год. въ Ловичъ, преселилъ са въ вѣчностъ на 28 Януарій 1873 год.)

Роднитѣ, пріятелитѣ, даже и сичкитѣ граждани въ Ловичъ, горко оплакали животътъ на покойниа. Неговата младина, особежня му характеръ и честность наскърбила и последнята душа на Христіанитѣ за дето са лишаватъ отъ таквасъ една чувствителна душа. Неговото родолюбіе доказва до колко е билъ покойниа патриотъ и любитель на просвѣщеніето. Още въ животътъ си завѣщаль на Дѣвическото училище сто минца (Австрійски). За тѣзи му родолюбива помощъ и за изненадѣйната му смъртъ, гражданитѣ ненамиратъ жални думи съ които да му благодарѣтъ и въздигнатъ вѣченъ памятникъ, освѣнъ съ наскърбенно сърдце и душа да му изрежѣтъ и предъ свѣта: „Вѣчнаа мѣ паматъ.“

ЯВНО УМОЛЕНІЕ.

Като приближава да са свърши II год. теченіе на кн. »Слава«, то за да можемъ и ній да си свършимъ смѣтката на печатницѣтъ, молимъ най убѣдително г-да Настоятелитѣ си, да побързатъ да ни внесѣтъ стойността на листоветѣ, сѣщо и на разнитѣ книжки, за да не си спираме работата, ието да останемъ посрамени предъ онія, които сѣ ни удостоили съ довѣріето си — Тія дни дадохме подъ печать книжката: „Тълкованіе на божественія молитвенній домъ“, за която бѣхме издали особенни обявленія, затова молимъ, да са потруди сѣкій, който има на рѣкъ отъ реченнитѣ обявленія, и да ни запише спомошници, на което ще му бѣдемъ крайно признателни.

Издательтъ.

ЯВНА БЛАГОДАРНОСТЪ.

Къмъ Н. високопреосв. Г-на Господина Авергія Митрополитѣ Врачанскій

Ваше високопреосвященство!

Извѣстіето, което пріехме отъ Бъл. Общинѣ въ Пльвентъ, огносително за дезто сте подкачили и одобрили щото сѣкій священникъ въ окръжіето да пріема листа ни, възрадва ни и пасърдчи крайно и ній ненамираме думи, съ които да ви благодаримъ на помощтъ съ която ни удостоявате толкосъ изобилно, освѣнъ да ви пожелаемъ дългъ животъ и успѣхъ явѣ сичкитѣ ви дѣла. Дай боже да са разнасятъ за ваше преосвященство винаги добри слухове, които ще бѣдѣтъ всякому мили и драги. Народнитѣ учители, отъ които зависи сичкото щастіе на младото ни поколеніе, дано бѣдѣтъ отъ васъ високо уважени и подпомогнати, за да мложѣтъ по-рѣвносно да си испълняватъ длѣжноститѣ.

Издательтъ.

Руссе 28 Маѣ 1873.

СЪДЪРЖАНІЕ:

Слово на цвѣтоносната педѣля. (отъ Р. М. Радославовъ).— Вѣрата е нужна за дружественія животъ.— Канонично право (продълженіе).— Слово (отъ Ан. С. Дановъ)).— Напредва ли нашія народъ.—

Издатель: Т. Х. Станчевъ.

Въ Печатницѣтъ на Дунавскѣтъ Область. * (طوبیة ولاینی مطبعہ سندھ باصلمشد) *